

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, kedd, február 1

Tizenegyedik évfolyam.

IPARSZABADSÁG.

II.

A jövő hó 20-ikára összehívott en quettének, mely hivatala lesz azon hiányok pótlása, azon hibák megjavítása iránt, melyek ma ipartűgyünk nyomorúságainak elenyésztesére mulhatatlanul szükségesek javaslatokat tenni, majdnem ugyanazon kérdéző pontjai vannak, mint voltak a múlt év szeptemberében tartottanak.

A különbség az, hogy most legelső megvitatás tárgyát szolgáló kérdésnek az van felvetve: szükséges-e a kényszerárulások behozatala és ha igen, mily alakban? — Szóba jöhet, hogy ugyanazon egy város, vagy kerület kézmű iparral foglalkozó iparosai egy szövetségbe, vagy ugyanazon iparágat űzők egy testületbe lépjenek. E testületek vezetnék aztán a társulatok belügyeinek kérdését s intézkednének végérvényesen oly dolgok felett — például a tanulók vagy mesterek kvalifikációjának kérdésében — a melyre ma nincs forum.

Az új osztrák ipartörvényjavaslat — melyről múlt cikkünkben megemlékezünk — határozottan követeli az iparosok társulását s egyedül azokat veszi ki a kötelezettség alól, kik oly iparral foglalkoznak, mely sem segédet, sem tanonczot nem igényel.

Az osztrák javaslat e pontnál nem fél az előítéletektől. Nem véli, hogy maradisággal találják valódni, mert hasonlatosságot találnak felfedezni az ő kívánása és a régi czéhrendszer között. Nem akar árkon-bokron keresztül okvetlenül ujitani, hanem e társulatokat olyankor ajánlja, melyek a munka-adó és a munkás között előforduló peres kérdésekben határozatot hoznak, ha s annak, s büntetést róhassanak ki az iparosra, ki hitvány áruval kereskedik.

Hát ez bizony ellenkezik az iparszabadság fogalmával, a mint ezt a szabadságot nálunk értelmezik. „Majd — úgy mondják — kimutatja a fogyasztó közönség, hogy mi jó, mi nem. A salak elesik magától. Mire büntetést szabni arra, a mit megbüntet maga a közönség, kinek szánva van azzal, hogy nem vásárolja meg többet. Ha az a szegény mezősi oláh, ki megkuporgatja a maga hitvány pár forintcsokáját s megvesz egy csizmát a vásáron, melynek szeg helyett csak egy oda van ragasztva a talpa, — s hát az nem vesz ilyent többet: — nem elég büntetés-e ez? A szabadságra ilyen fo-

A KELET TÁRCZÁJA.

GOROMBASÁGOK.

(Vége.)

Adott már kétszer játszta színpadunkon s tagadhatatlanul nagy és mély hatással. De Art hurral való nagy párjelenetében a bizonyos helyeken betölthető hosszú pauzák közelinek egyhangúsága mióta űrt hagyta a néző szívében. Arthur (Gyenes) valódi művészettel s megkapó hérvél előadott szemrehányásai csak két változatát bírták a lélekállapotnak előidézni Fáy Szerénában: csak a kétségbeesés levertségét s a keserű gúny fülháborgását láttuk arczjátékában és pedig majdnem szabályszerű változással ismétlődve. Ha a szívét égető szavak elől párszor fülét is bedugja vala, ha elmorult kétségbeesésből koronként fölriadva, oda tapadt volna tekintetével a beszélőhöz, több változatosságot érvala el s még is mélyben bástást kelt, mint tulhajtott arcz- és szemjátékával s magában folytatott suttogásaival.

De, hát nem csupán e szerepéről akartunk szólni; és esetben részletezve kellene megemlékeznünk Gyenes meglepő haladásáról s Mátrai (Mirmont) sajátos új találmányáról, mely szerint azt hiszi, hogy legtöbb hatást akkor kelt, ha hangját a hallhatatlanságig elhallítja s lepeggetti.

Még valamit a k. a. plasztikájáról. A karcsu, tetszetős alak, a közönségesnél ugyan valamivel magasabb és szilárdabb, de tagadhatatlanul kifejező s szerencsés anyag az alakításra, sőt már most is néha, a midőn a szenvedély bevétől ragadtatva, mintegy neki-magasdíki, hi-

tot hozó „rosz iparosokért koczkháztassuk-e magát a szabadságot?”

Az osztrák ip. törv. jav. koczkáztatja bizony! Mint az a régi czéhoknál vala, hol a fogyasztó, ha megrövidítettet, elment a czéhmasterhez, s az törvény erejénél fogva, kárpótlást szerzett neki — így ad jogot az ipartársulatoknak az említett javaslat. Így állít egy forumot, hol kereshesse a maga igazát a fogyasztó az iparoson — valamint megkeresheti a gyógyszerészen, a doktoron, az ügyvéd, ha ezek hibája miatt károsított meg. — E társulatokat ezenkívül a társulati járulékok behajtásával és büntetéspénzeknek (10 frtig terjedőleg) beszédével, a tanulók és segédek felett való felügyelettel, valamint ezek és a munka-adók között fennforgó vitás kérdések elintézésének jogával ruházta fel és végül feljogosítja arra, hogy egyrészt a fogyasztó közönség, más részben tagjaik között munkaközvetítőkként szerepeljenek.

E társulatok felett, hatáskörük jo-gaik, és kötelezségeik felett ellenőrködik egy állami közeg — az iparfelügyelő, kit a kormány nevez ki, s ki időnként kerületében megvizsgálja a társulatok működését, s jelentést terjeszt be a miniszterhez.

E szerint tehát gondoskodik a törvényjavaslat arról, hogy az osztrák kézmű iparos selejtes árukkal ne rontsa a piacot, a hitelt s így a bizalmat — (gyár-iparról, nagyobb tömeg termelésről nem e fejezetben lévén szó.)

De gondoskodik egyuttal arról is, hogy az iparos tisztességes árut állíthasson elé, bárha e gondoskodásában ismét jókora rést látszik űtni azon az ugynevezett iparszabadságon.

Mindenekelőtt kimondja, hogy tanuló csak oly iparos tarthat, ki bír a szükséges szakismerettel s erre nézve bizonyítványt tud felmutatni, de a mi még jóval fontosabb: 19 iparág üzését, (melyeket engedélyezetteknek nevez) attól teszi függővé, hogy az iparos előbb képességét igazolja arra nézve, hogy azon ipart űzni tudja.

Van az engedélyezett iparágok között olyan, melyet a mi ipartörvényünk (1872. VIII. t. cz. §§) is közbiztonsági, közérkölségi, közegészségi és más egyéb érdekek szempontjából a közg. hatóságok hatásköre alá rendel, de van másnemű is. Ilyen — hogy többet ne említsünk, — az összes építési ipar (építő mesterek, kűmesterek, kőfaragók, ácsok, kőművesek, cserepezők stb.), melynek az

rálýnőre emlékeztek. De épen jelzett sajátosságánál fogva nagy önmérséklet s a mozdulatok, állások és hajlások idomításában az öntudatosság magas foka kívánatik ahoz, hogy a szónak és értelemnek, melynek kifejezésre juttatását segíni hivatva van, mindenképpen megfelelően s egyarántos ritmus nyilatkozzék mind a beszédben, mind az arcz-, mind pedig a testjátékban. A szeglet sérti szemünket, legkivált a nőben s még inkább a színésznőben. Látnak a nehézséget, melyet e tekintetben a t. vendégnek sajátos alkati teste nyújt, de mulhatatlanul kívánunk kell a teljesen egyhangzas, az az művészi játék érdekében a nehézségek is teljes leküzdését és a dícsérték általános, zavartalan működését csak a tényezőket teljes harmonizájának eredménye lehetnének.

A k. a. feltestének a derékból megszegott előre hajlott hordozásáról, kissé hosszú karjainak szögletes meghajlásáról, arczának kívánszór való fölvetéséről okvetlenül le kell szoknia s lépteinek meg kell adnia azt a sikamlásszerű ruganyosságot, hogy tagjai ne külön-külön vonják magukra figyelmünket, hanem az egész test minden részecskéje egybehangzólag tegye meg a magáét az épen kifejezendő helyzet érdekében, a mint hogy ezt többször már most is teljes mértékben elbírja énni — példa rá a lóvés után megjelenő Mimont lábához rogyása s még inkább a cigány Rózi kisodása utáni összecsalása, mely momentumban mondhatni a netovábbat érte el. Mintha lábai, dereka, karjai, nyaka minden legkisebb izmocsokját egyetlen kémszemszással szelnék keresztül s még szemhéjának fölcsúszása is hozzá járulna, oly teljes-tökéletesen bírja a kifejezendőt érzékeltetni, hogy nem tudnók ehhez a momentumhoz mivel lehetne a kiegészítés kedvéért, járulni. De már, a k-

iparengedély a képesség kimutatásától van függővé téve.

Vegyük tekintetbe azt, hogy hol áll az osztrák ipar! Védelem és dédelgetés — (a mi rovásunkra is esett dédelgetés) folytán, melyben századok óta részesül, mennyivel képzettebb, tehát a selejtest mennyivel inkább elnyomó és kiszorító iparosokkal rendelkezik, mint mi. És a törvényjavaslat az osztrák iparosok 8/10 részének érdekében elvként mondja ki, hogy önálló iparos csak az lehet, ki megkezdendő iparát tanulta, s ezt igazolni képes, s részben 19 iparágban egyenesen kötelezőnek mondja ki ezt.

Valószínűleg az említett törvényjavaslat készítői is azt tartják velünk együtt, hogy: a szabadság a haladásnak egyik eszköze, s ott a hol a viszonyok annyira fejlődtek, hogy a szabad cselekvésre elég képességgel bír az egyén: önálló cselekvése előhaladásában segíti meg. De e hit mellett minden bizonyonnyal belátták azt is, hogy ha visszaélések burjánozhatnak fel e szabadcselekvés körében, melyek az összesnek érdekeit sértik, melyek a czél elérésében gátol szolgálhatnak, ha rendtelenségek fegyverem hiány, s fattyu hajtások az összműködést, s így az erőki-fejlését akadályozzák — akkor a szabadság korlátozása okvetlenül szükséges; — s mindaddig, míg kellő módon meg nem erősödött, úgy értelmi, mint vagyoni tekintetben az osztály, melynek cselekvése elé semmi gát nem szabatik, épen képzetlen voltánál fogva romlására, s vesztére lesz az a szabadság.

Minden időnek meg volt a maga jelszava, melyben feltétlenül hitt, s a melynek áldásaiban vakon reménykedett, s a melyen kívül idevetít nem ismert. A mi korunknak egyik ilyen jelszava a „szabadság”. — Nem ügyelt arra, vajon hasznos e nekünk, a mi viszonyaink között, vajlon kimondása által iparos osztályunkat, nem fogjuk e egyszerre olyan magaslatra emelni, a mely között, s előbbi helyzet között egy áttérőtelan mélység marad, melybe beleesik, beleeszedül a legnagyobb rész. Az osztrák javaslat — félredobja e dívatos jelszót, s inkább maradinak vaskalposnak, akár látszani csakhogy használjon. Viszonyait mérlegeli, számot vet a haszonnal és kárral, melyet eddig a teljes iparszabadság okozott. Ugy találja, hogy nincs az osztrák iparnak áldása benne és változtat rajta.

Akármit vesszünk fel a dolgot, a mi helyzetünkben utalunk nyunk arra, hogy megmérkőzünk az ő iparczikkakkal,

lőnben szép fokozódással napról napra állapottában ismételve megtörténik, hogy a plasztikai segítséget pillanatokra feleli s a mozdulatok könnyűsége által nem jelzi azt a csapongást, mely szavai szerint gondolatai között forrong s mely teljes kifejezésre csak az által juthat, ha a lélek e csapongásaival mindentől párhuzamosan látjuk csapongani magát a testet is.

S most elég — talán sok is. Mi csak pár ószinte szóban kívántunk számot adni azokról a benyomásokról, melyeket oly szép reményekre jogosító vendégünk játéka ránk tőn, abban a hitben, hogy ez őszinteségünk, vagy ha úgy tetszik, gorombaságunk, több hasznot hajt a művész-növendéknek, mint az uni sono magasztalás, mely amugy is csak a győngye lellek megéjtője. A perspectiva, mely Fáy Szerena k. a. számára a jövőben nyílik, sokkal kecsgetőbb, hogysem olesó szerrel remélhetné a palma elérését s az erősek keményebb szavak elhordozására is képesek, mert lelkesedésük tüze páncélt izzit kebelükre.

De már elég a gorombaságból!

É-n.

A LÁMPAGYÚJTÓ.

Angol regény.

Irta:

MISS CUMMINS

Nyolczadik fejezet.

Édesbósszú.

(Folytatás.)

Csak kevés biztatás kellett hozzá, hogy meggyőződjek jelenlegi helyzete

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbait Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein et Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések vételi irodája Budapest Servitator 3. sz.

Tíztíltési csekk

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

ORSZÁGGYÜLÉS.

jan. 29-én.

Napirend: a czukor-, kávé- és sörfogyasztás megadóztatásáról szóló törvényjavaslat általános tárgyalásának folytatása. Helfy Ignác mint a külügyminiszter előadja tartja meg zárbeszédet polemizálva a pénzügyminiszterrel és Jókaival s végül Tisza Kálmán miniszter elnök tart nagy hatáson beszédet.

„Felvesztük a kesztyűt mi is — ugymond. — Felvesztük — pedig igen jól tudjuk mi is, hogy fegyvereink nem egyenlők. Nem egyenlők azért mert nekünk akkor is midőn a kesztyűt felvesztük, igenis tenni kell, mert felelősök vagyunk az országnak minden napjárt és minden pillanatjáért. Önöknek — nem beszélve semmiről, a mi legkevésbé bomlalt vetetne önökre bár a t. képviselő ur jónak látta velünk szemben két izben is minszinuacziókkal élni — önöknek módjukban van remények, fantáziák és delibábok után jó hiszeműleg fosteni képeket, a melyek csak akkor válnának be hamisnak, ha megvalósításukat a tettek mezején kellene megkísérteni. (Ugyon Gábor (közbeszó): A delibábok a Tisza tettei!)

Azért, a mit Tisza tett, felelni fog mindig. Solasem kívánok egyebet, mint hogy becsületes tetteivel igyekezzék oda, a mit elérni akart. Solha sem volt még és sohasem lesz ember ki a miniszteri padokra kerülve, mind azt elérte volna, a mit elérni akart. Mindenkinél kellett számolni céljait és a lehetőség között és vagy be kell érnie a lehetővé, vagy pedig az országot teszi ki veszélyeknek. (Ugyon! jobbfelől. Felkiáltások a szélső balon: vagy leköszönni!) Megtettem ezt is. Sokat kértem, foglaltam el helyem. — Igen, némelyeknek még támogatásomat is ígértem, ezeken a padokon kívül — de megvalom, arra nem volt elég bátorságom, vagy talán talán több volt a hazafiságom, sőt egy csak azért, nehog Tisza Kálmán intására följön magával, a zavargó elemeknek engedjek növekedési tért. Ezeknek megjegyzése után ajánlom a törvényjavaslat elfogadását. (Hosszantartó zajos, éljenzés jobbfelől.)

Ezzel az általános tárgyalás véget ért s következett a szavazás.

Előző: fölteszi a kérdést: Elfogadja-e a ház a czukor-kávé- és sörfogyasztás megadóztatásáról szóló törvényjavaslatot a pénzügyi bizottság szövegezése szerint általánosságban a részletes tárgyalás alapján, igen vagy nem? 444 igazolt képviselő közül igen-nel szavazott 208, nemmel 186, távol volt 50. Elnök nem szavazott. A horvátok közül igennel szavazott 14, nemmel 7, távol volt 13.

A kormány pártiak közül a névsor első olvasásánál nemmel szavazták: Knöpfler Vilmos Hosznitszky János volt és Kerntler Ferencz. A szavazást megelőzőleg elhagyták a termet: Ka-

mint az előbb ártatlan öröm és vigasságtól ragyogva, hanem veszt jósóban. Villi azon nézetben volt, hogy már későre jár az idő, s haza kellene mennie, s mivel látta, hogy Flint ur, már jó messze előre haladott kanocczával, elkezdett futni, gondolva, hogy Trudka is követni fogja; s hátra is szólott neki:

— Jer nő! én nem várhatok többet.

Trudka megfordult, s látva, hogy Villi megy, hirtelen lehajolt, felvett egy követ, s neki dobta az ablaknak. Most egyszerre széttört ablaküvegek csörömpölése halszott, s utána rögtön a Náni jól ismert mérges felkiáltása, de Trudka nem volt már ott, hogy tette eredményét láthassa. Azon perczben, midőn a kő elröppült kezéből, s hallotta az üveg csörömpölést, szaladni kezdett, s Villi mellett elrohanna, meg sem állt addig, míg Treumann biztos közelébe nem érkezett el.

Villi nem érte be őt addig, míg csaknem a házájában voltak, már ekkor hozzá-szaladt, s alig bírva léleklalni így kiáltott elibe:

— Trudka tudod mit tettél? Bedobtad az ablakot.

Trudka vállat vont, s igyekezett kikerülni Villit, sötétlen nézett, s azt mondta halkan, hogy készakarva tette.

Treumann kérdezte, hogy minő ablakról van szó, s Trudka elmondta őszintén, hogy mit tett, s beismerte, készakarva cselekedte. Treumann és Vilmos megváltak rettenve, s hallgattak; Trudka is hallgatott. Arca boros volt, s szívében szerencsétlenség érezte magát. Nem értette magát, s érzéseit. Nem akarjuk vi-

utaz Gyula, Miel Jakab, Gál Jenő s Istóczy Gyula képviselőik.

Következett ezután a részletes tárgyalás. A törvényjavaslat címze s az első fejezet ezyme észrevétel nélkül elfogadtatik.

Az 1. §-nál Szapáry Gyula gr. pénzügy-miniszter indítványozza, hogy az életléptetés határideje ápril hó 1-ére tétessék, mit a többség elfogad.

A 8. §hoz Lukács Béla stylaris módosítást nyújt be, melyet a ház elfogad. A III. fejezet címében Hegedűs Sándor előadó ajánlja, hogy „felfolyamodás“ helyett felebezés tétessék. Elfogadtatik.

A 29-ik §nál Lukács Béla egy új §-t kíván betoldani az elévülésről, nehogy az ország lakosai végnélküli időig ki legyenek téve az ezen törvény esetleges áthágásából származó zaklatásoknak. Az új szakasz a pénzügyminiszter felszólalása után elfogadtatik.

A 35. §. után, Szapáry Gyula pénzügyminiszter egy új szakasz betoldását javasolja, mely így hangzik: Ezen törvényjavaslat hatálya Piume városának ez időszert vámkülzetett képező területére a törvényhozás további intézkedéséig ki nem terjed. Madarász József, Tisza Kálmán, Bokros Elek, Hegedűs Sándor felszólalásai után az új szakaszt az „ez idő szert“ szavak kihagyásával a ház elfogadja. A többi §-ok változatlanul elfogadtatván a részletes tárgyalás befejeztetett, s a harmadik olvasás hétéfőre tűztetett ki.

Ezután tárgyalattott a műemlékek fentartására vonatkozó határozati javaslat, melyet a ház vita nélkül elfogadott. Ülés vége 2 órakor. (Folyt. köv.)

Hegedűs Sándor beszéde.

a képviselőház jan. 28-ki ülésében. (Előadói zárszéd.)

T. ház! A most lezajlott nagy vita sok tekintetben érdekes volt; sok pénzügyi, közgazdasági, sőt társadalmi érdekes kérdéseket vetett fel és vitatott meg. Bármennyi vonzerővel bírjanak rám e kérdések, azok mindenképpen kiterjeszkednem e helyről nem lehet, nem szabad; csak azokat fogom az általános kérdések közül érinteni, melyek tárgyammal szorosabb összefüggésben vannak és a törvényjavaslat ellen felhozottak közül csak azon fontosabb érvekkel fogok foglalkozni, melyek annak lényegére, és különösen annak egyes főbb részleteire, vagy kivételi módosításaira vonatkoznak. Ennek következtében kénytelen vagyok magamtól megtagadni azt, hogy politikai motívumokkal egyáltalában foglalkozzam; és így Helff t. képviselő ur határozati javaslatának indoklásából elhagyom mindazt, a mi a politikai bizalomra vonatkozik, mert e felett vele e helyről csakugyan nem vitatkozhatom; és határozati javaslatának indoklásából azokból azokat, mik a javaslatra és pénzügyi kérdésekre vonatkoznak, vitatni a csékely erőmhöz képest lehetőleg czáfolni iparkodom majd ott, a hol általában a javaslat ellen felhozottakra fogok refectálni és így ezekre hivatkozva, már előre kijelenthetem, hogy határozati javaslatát nem fogadom el.

De t. ház nem tárgyalhatom az 1878-ki kiegyezést sem. Tübben a t. képviselő urak közül tüzetes újabb vitakozás alá vették azt; Ráth Károly t. képviselő ur annak eredményét még tavalyi beszédéhez képest is tetemesen retatni, mennyiben volt zokért felelős, de annyi bizonyos, hogy areza is elárulta, hogy mihelyt e rossz indulatok erőt vettek rajta, a béke és öröm elröppent lelkéből. Szegény gyermek! Mennyi jót kell még neked megtanulni! Adjá isten, hogy a belső világosság is egy napon oly kedves legyen előtte, mint most a külsőfény és derű.

Vili a házajtónál jó éjt kívánt nekik, s mint rendesen, egész héten át, nem látta őt többé a lányka.

Kilencedik fejezet.

Egy új jó barát.

— Atyám, szólott egy délután, Szulivánné, midőn láta, hogy mr. Cooper készűl elmenni hazulról, s a szombat délutáni teendőihez szükséges holmikat, maga akarja elszállítani a templomba, miért nem viszi magával a kis Trudkát, s vitetné általa e czikkeket. Csaknem vihet el egyszerre mindent atyám, s ő pedig tudom szívesen segít.

— Csak utamban lenne, felelt az egyházfi. Majd elviszem magam.

De midőn az öreg ur, egyik kezébe lámpáját, egy üres szenes ládikát, s a másikba baltáját, s egy forgócsal telt kosárákat vett fel, s kis létráját balvállára vette, bevállotta, hogy még a kalapácsot, s egy csomag szegyet, nem tudja, hogy vigyen el.

(Folyt. köv.)

dukálta, mert tavay még megengedett négy milliót, ma már csak két milliót kegyes megengedni: látszik, hogy az ember nemcsak első szerelmére, de első impresszióra is szívesen visszatér.

Dgy Ráth Károly, mint különösen Lichtenstein képviselő ur a kiegyezés eredményei és egyes intézkedései mellett különösen annak egyik részére, a fogyasztási adók kérdéseinek megoldására — elismerem, hogy a tárgyal szorosabb kapcsolatban — szintén kiterjeszkedtek. De itt ugy ő, mint mindazon képviselő társaim, a kik e tárgyról ezen szememben nyilatkoztak, egy nagy tévedésbe estek, igénytelen nézetem szerint. Mert midőn azt beszélték, hogy a czukor már meg van adóztatva, elfelejtették azt, hogy termelési adóról van szó. Midőn Lichtenstein t. képviselő ur arról szólott, hogy a mult költségvetési tárgyalás alkalmával hozott határozatot én egészen máskép motívtam, a mennyiben kizártam az adóemelés lehetőségét; egyszerűen abból magyarázható e felfogás, mert én akkor csakugyan a termelési adó ellen beszéltem, nem pedig azon fogyasztási adó ellen, a mely [most a törvényjavaslatban contemplantatik. És hogy e téren a rektifikációt folytassam, kénytelen vagyok még csak azt kiemelni, hogy a mennyiben a czukor — mert itt különösen arról van szó — termelési adóval terheltetik, annyiban az okos kodásnak azon része, a mely kiakarja zárni a további emelést, csak ugy lenne helyén, ha valóban az összes elfogyasztott czukor ugy Magyarországon, mint a monarchiában adó alá esnék, és másodsor még akkor birna némi jogosultsággal, ha csakugyan állana az, hogy a czukor-termelés oly feltétlenül csökken Magyarországon, mint a hogy ő kimutatni iparkodott.

Igénytelen nézetem szerint egyik sem áll. A mi a czukorfogyasztást illeti, nem hivatkozhatom hitelesebb és elfogulatlanabb adatra, mint a szakköröknek szakközlönyére. A „Zucker Ztg.“ egyik legközelebbi számában nyilván elismeri, hogy a mostani adózás mellett ez idő szert tőnyleg 2.500,000 mm. czukor a monarchiban adó alá nem esik. — Ezt nem én mondom, ezt a szakkörök szakközlönye állítja.

A mi pedig Magyarország czukortermelését illeti, ugy Lukács Béla, mint Ráth Károly t. képviselő uraknak abban igazuk van, hogy gyaraink apadtak és hogy ez közgazdasági, különösen mezőgazdasági szempontból — amennyiben a decentralizált rendszer termékenyítőleg hat az illető vidékekre — káros.

Ezt elismerem, azonban maga a czukortermelés a nagy adózás terheinek dacára nem hogy csökkenne volna, de emelkedett. Ezt a következő három adat bizonyítja, az 1877 — 78-iki campagneban feldolgoztatott Magyarországyarországon 1.774,466 métermázsa répa; az 1878—79-ben beállott rossz termés miatt csökkenés mutatkozik, a mennyiben 476,578 métermázsa dolgoztatott fel; de már 1879—80-ikban, abban a campagneban, a mely most záratott le, 1.889,749 métermázsa dolgoztatott fel Magyarországon. Tehát gyarink intensivitásban nyertek, némileg sarkalva természetesen az adózási rendszer által is, és így a termelés nagyobb, mint a tavalyi és a tavaly előtti termelés, egyaránt.

Igy van ez a sürre nézve is. Igen sokan felhozták, hogy mily óriási mértékben csökkent a sörtermelés Magyarországon. Erre is egészen hiteles ket adattal szolgálok, 1877-ben a sörtermelés volt Magyarországon 437,844 hektoliter és ebből a kivitel tett 4.000 hektolitert; 1879-ben — mert csak ezt az adatot bírjuk még — volt a sörtermelés 473,417 hektoliter és a kivitel 30,694 hektoliter. Tehát ugy a termelés, mint a kivitel, tetemesen növekedett. Én itt a gyártás szempontjából indultam ki, s ezért kell hangsúlyoznom azt, hogy az ily föltetés, mely a termelési adóval combinative támadja meg a törvényjavaslatot, ezen adatok alapján nem áll.

Lichtenstein t. képviselő ur azonban nem elégedett meg ezzel. Kiterjeszkedett, szélesen beszélt a budapest-zimonyi vasutról és a konverzióról, a költségvetésről, az osztokr és a magyar összes adózási rendszeréről és viszonyokról, mint a hogy neki egyáltalán ez szokása. Az ő beszédei általában azt a benyomást teszik reám, mint az a gyerek-játék, a hol képeket mutogatnak és alájuk van írva: Wo ist der Bär? wo ist die Katz? wo ist der Esel? (Dertütség a jobboldalon.) A járatlan szem soha észre nem veszi, mitől van tulajdonképen szó, de a jártas szem rögtön rájön. Lichtenstein képviselő ur pénzügyi beszédeivel is vagyok. Ha egy, a dologba be nem avatót, a tárgyat nem ismerő ember bejön a házba és hallja őt beszélni, soha ki nemokoskodnék, hogy mit tárgyalunk tulajdonképen. Hallani őt beszélni mindenről a föld kereségén, még a fogyasztási adókról is; (Dertütség a jobboldalon) de az aratott ember észre veszi, hogy vajmi kevés tartozik abból az illető tárgyhoz. S erre a kevére az illető helyen bátor lesznek és is reflektálni.

T. ház! Ime tehát kizártam beszédem köréből mindazt, a mivel állásomnál fogva foglalkoznom nem lehet, s most méltóztassanak megengedni, hogy foglalkozzam azzal, a mivel foglalkoznom lehet és kötelességem. (Halljuk!)

Szólván azon feltételekről, melyek alatt Helff, Apponyi Szilágyi, Lukács és Sennyey az

adóemelést megszavazni hajlandók lennének és megezáfolva e feltételek felállításának befejezését így folytatja:

Azonban t. ház, minthogy Sennyey Pál b. t. képviselő ur beszédéhez érkeztem, méltóztassék megengedni, hogy azzal foglalkozzam. (Halljuk!)

A t. képviselő ur igen terjedelmes és szép beszédében két részre osztotta érveléseit a törvényjavaslat ellen. Beszédének egyik része az, hogy megtakarítással is el lehet érni annak eredményét; és a másik része az, hogy új adót vagy adóemelést behozi nem lehet, mert a nemzet részben már tökéjét fogyasztja, részben rossz anyagi viszonyok közt van, tehát respiruma van szüksége.

A mi a megtakarítást illeti, szükséges tudnunk, mennyit és hogy akar megtakarítani Sennyey b. képviselő ur, mert a közvélemény felkapta és portálja azon szót, hogy a képviselő ur a jelen költségvetésben 3 milliót tudna megtakarítani Sennyey b. képviselő ur ezt nem mondogta, ezt rektifikálnom kell, mert ha örömmel és méltán hivatkozott Lukács Béla tekiuttyére, akkor, mikor a javaslat ellen beszél, azt hiszem akkor is elfogadja tekiuttyét, mikor a költségvetésről szól. És november 13-án Lukács Béla képviselő ur az 1881-iki költségvetésről azt mondogta, hogy végre elérkeztünk a helyzetnek megfelelő realis költségvetéshez. Vannak ugyan egyes részletek, melyek ellen kifogást tehetne nem ugyan azért, mintha concrete azok is indokolva nem lennének, hanem azért, mert az irányt, a mennyiben egy pár titkár és pár alantos közege fizetése javítottot, rosszajlja, de az egészet általában nem kifogásolja. A megtakarítás, utánam — fog beszélni a képviselő ur, helyreigazíthatja szavaimat, ha nem jól fogtam fel beszédét, — a megtakarítás — mondom — százezer frtra sem megy.

Sennyey b. képviselő ur azonban ennél többet akar, nem három milliót. de nem is százezeret, hanem valamivel többet és én iparkodni fogok az igazság érdekében lehetőleg megközelíteni azon számot, mert azt mondja, hogy nem azt, a mit a fogyasztási adókból vél bevehetni a kormány, hanem az, a mit látni fog, hogy bejött, azt fogja megtakarítani és ez is figyelemre méltó, annál inkább, mert nála a szó és tett ugyanaz. Azt mondja, hogy megtartja szavát, a melyet itt kimondott vagy legalább a legjobb hiszemmel és meggyőződéssel törekedni fog arra. Ezen cautelával ellátva nézzük a számot. (Halljuk.)

BELFÖLD.

Parajd, 1881. jan. 29.

(Politikai, erkölcsi élet, közlekedés, kereskedelem, gyaripar.)

Valamint általában Székelyföldön, ugy Parajdon is dicséretes jelenség volt az, hogy a vagon és személybiztonság, egyes kisebb kihágásoktól eltekintve, biztalan tartatott ugy a községben, mint ezen kívül is, bizonyosság csak a parajdi postának éjjeli-nappali, megtámadtatástól mentes járása.

Azonban 5—6 óta mind rosszabbul állunk e tekintetben.

Legelőbb a helyi posta rablatott ki; e miatt volt is bírói vizsgálat, nyom is merült fel, azonban a nyomozás szála szakadtak-e el? vagy mi okból? ez úgy egészen elaludt, 1875-ben már három sikertűl házfeltérés és rablás, 1876-ban egy bolnak felyerése, 1877-ben és 1878-ban éjjeli pénzrablások, 1880-ban ismét bolt felyerés és több megkísérelt házfeltérés követték a postarablást ennek vizsgálati eredménytelenségével együtt.

Ezen kivül számos kirablás történt Korondon, Felső-Alsó-Sófalván, Szovátán, Sováradon, a nélkül, hogy a vizsgálatot eredménytelenség ne kísérte volna.

Az udvarhelymegyei hatóság értesítlvén a vagonbiztonság e nagymérvű megrendüléséről, rendelt, ugyan a községben éjjeli örök kiállítását, azonban ennek dacára is történt itt Parajdon rablási kísérlet, és egy polgárnak utczán való megtámadtatása és véres megverése, a nélkül, hogy állítólag tett előjárásai jelentés alapján azok törvényszerű nyomozása, s a tettesek megbitatása még idáig bekövetkezett volna, habár a csendőrség részéről is ment az utóbbi kihágásban jelenléte, s azonban biztosan remélhető, hogy az erőteljes ágről ismert alispán figyelmre erre is ki fog terjedni, s véget vetend az itteni már gyakorivá vált garázdálkodásoknak.

Közlekedésünk, mely utóbbi években már csaknem megszűnt, adóban volt, óhajtott lendületet nyert a gyarói utvonálnak kijavítása, és az udvarhelyinek a Kaland és Pálfalvi hegyen tele általa, mely nem csak szép virmánya a mérnöki szakmának, hanem pregnant jele is a kormány atyal gondosságának. Óhajtatnd azonban, hogy a veszélyes menedékségek az új utak szélein védelemmel láttassanak el.

A mi a kereskedelmét illeti, összehasonlítva az ötvenes években tengődött 2 tüzlettel a mostani 10—12 csaknem városiasan berendezett tüzletekkel, e részben a haladás bámulatos, s ennek oroszán része a helybeli Reiter-féle gyufagyárnak tulajdonítható, mely évenként soknak

adván foglalkozást tetemes pénzt is hoz forgalomba.

Az igaz, hogy a gyufagyári munkás verejékekkel keresi kenyérét, mert hát napokint 12 órát kell dolgoznia, s e miatt egészsége koczkáztatva, hanem remélhető, hogy a majd mehozandó gyári törvények ezen is segíteni fognak, addig is azonban nem hallgatható el azon humanus intézkedés, hogy a gyári munkások csékely bérlevonat mellett ingyen orvoslát és gyógy szerben részesülnek.

A mult évben megindult volt a köedénygyártás is, hanem szakértő vezető hiányában ez most felhagyásnak néz elébe mindamellett, hogy csinos gyártmányai szép keresletnek örvendenek.

Sóvidéki.

Kézdi-Vásárhely, jan. 28.

(Népszámlálás, Egészségügy, Szeszgyár, Bál.)

Kézdi-Vásárhelyt is a rendes időben megtörtént a népszámlálás, melynek eredményét főbb vonásokban az alábbiakban mutatom fel:

1880. év végén az összes lélekszám tett 5169 lelket. Vallás szerint: 2801 református, 2216 rom. kath., 44 göröggyeult, 12 görög nem egyeult, 26 lutheranus, 17 unitárius, 53 mózes vallásu.

1870-ben volt 4546, és így szaporodás 622. E szaporodás azonban nem a születés és halálozás közti kedvező aránynak eredménye, hanem valószínűleg annak, hogy az 1870-diki számláláskor nem vétett fel pontosan, vagy annak, hogy települtek és az azóta állitattak fel hivatalos osztályok, törvényszék, járásbíróság, telekkönyvi hivatalok. Azért állítjuk ezt, mert nem képzeltünk országunkban olyan várost, hol ily rossz lábon álljon az egészségügy mint nálunk. Sokszor midőn olvastam a kolozsvári egészség veszélyeztetése tárgyában írott hatalmas czikkeket, ismervé Kolozsvárt s összehasonlítva városunk helyzetével, gondoltam magamban vajha nekünk olyan egészségügyi viszonyunk lenne, mint Kolozsvárnak, vajha annyi tisztaságot láthatnánk városunkban mint ott van, akkor boldogoknak érezhetnők magunkat. De nálunk bezeg nem egy van. Mindenki utcaíznak pataként foly a szeszgyárakból kifolyó bűzös lé, veszélyeztetve a közegészségi ügyet; kivált egyik város részben megcsik az ember szíve, ha látja, hogy több mint száz család miként kénytelen védekezni az utcán folyó mocskok ellen, hogy udvarára, pinceszébe be ne folyon, kivált nagy télviz idején, midőn az utcán fel megy s még az ablakokon is befoly sok háznál, a pinceszék meg épen használhatatlanok, mert csaknem mind megtelek mocskos lével, a kutak vizé oly megromlott, egy száz családból álló hosszú utcán, hogy abból inni vagy főzni, az egészség koczkáztatása nélkül szinte lehetetlen, így találta ezt az ősz folytán kiküldött bizottság, saját két látó szemével yőződött meg felőle mindenik tagja, s az orvos, ki a kutak vizét megkostolta, maga konstátálta, hogy ez a víz a legveszedelemesebb az egészségre, hát még ha most jönne azon tisztelt bizottság, mit láthatna ezen utcákon? Bizony a kiben van egy kis emberi érzés elborzad azon s fájdalmasan sóhajt fel: oh jó közgazgatás mikor jön el a te országod hozzánk is?! Kivált még ha megtekinti az ember, hogy az óvoda tözsomszédságában milyen borzalmas amoniák folyó törtét, melyen a szegény kis gyermekek mindennap négyszer gázolnak át s egész nap szívják azt a dügletes és vészthozó mocskos levet, mely az óvoda épülete mellett foly, con amore s folyt akkor is, midőn a megyei t. bizottság vizsgálni itt járt, s foly azóta is, és 250 gyermek élete veszélyeztetik általa. Es ez ellen fájdalom niues orvoslás sem itt, sem feljebb, sem legfeljebb. Oh ha önk és kivált a szép czikkeiről ismeretes doktor Salamon látná ez állapotokat, a város közegészségi ügyének az undok tisztátalanság miatti nyomorúságos állapotját, jajdulna fel igazából. Ennek rége is van aztán az a szomorú eredménye, hogy a mennyi születik, annyi mindig szép csendesen belé is ful ezen bűzös lébe, mert szerencsés voltam új évben a templomban hallani, midőn papunk fájdalmas szívvél olvasta fel, hogy ezen 3 ezeret számláló ref. egyházban 22 év alatt a születés rendes utján 165 a lélekszám szaporodás. És ezen gázós és siralmas állapottal gondole valaki? Ha lenne közigazgatás, csak kelene valakinek gondolni, tehát mindezt senki számba nem veszi, marad minden a hogy régen volt. Ezt az állapotot pedig nem egy utazó miniszternek is mutattuk, de hát elutazott, elfeledte, vagy nem tartozott ressortjába.

Ha egyszer a beltügyminiszter ide jönne s látná, hogy a szegény nép milyen helyzetben van, milyen levegőt sziv, milyen vizet iszik azon terhes munkája mellett, milylval adóját megkezesi, nem hiszem, hogy nagy oka lenne megdicsérni a közigazgatási állapotokat.

—n—

(Vége köv.)

Levél Erdővidékről.

január 30. 1881.

(Időjárás. Népszámlálás és annak szomorú eredménye.

Köszön-termelés.)

Tisztelt Szerkesztő Úr!

Zord, hideg, enyhébb időg folyton változtatják egymást minálunk, ugyanyira, hogy két

25 órán tul alig fart hideg, melyet a székely ember csattogónak nevez. Ebből, tapasztalt székely gazdák áldásos esztendő jövedőinek, melyben azonban mondások szerint sokféle betegség fog uralkodni. Vajha jövedőeknek csak első része teljessédnék be. Jelenben a himlőjárvány két községben uralkodott inkább, melyek Kis-Baczon és M.-Hermány, melybe állítólag Barassóól hazajött cselédek hurczolták be. A többi községben is fordult elő betegülési eset, de nem vesélyesen, csak szorványosan.

A népszámlálás hogy minő eredményeket tüntett fel általában még nem tudhatni, néhány községben azonban határozott apadás észlelhető. Ezt pedig nem a halandóság hanem a Romániában való kívándorlásnak lehet tulajdonítani. A mi a népszámlálás miveletét illeti először azon megjegyzéstünk van rá; hogy arra az ügynököknek igen kevés idő adatott. Kevés község van országészünkbe olyan, hol a számláló lapokat magok a család-fők vagy valamelyik családtag, ki tudta volna tölteti, s így azt legnagyobb részt az ügynököknek kellett elvégezni, még pedig nyolcz nap alatt, mivel a két elsőnap ünnepléven, nem igen lehetett azt folytatni. Másodszor az időkort illetőleg a leptonatlanabbul ment a bejegyzés; hol az anyakönyvvizető lelkész maga nem tepte meg a fáradságot mindeniknek évszámát megkeresni, ott az emberek legnagyobb része vagy nagyon fiatal, vagy nagyon öreg.

Néplünk legnagyobb része e tekintetben tudatlan; sem maga, sem családja születési idejét nem tartja számba. — Marha létszámát is — előtételtől természetesen — szereték eltagadni, ne hogy adó vetessék reá. Végül megjegyzem, hogy bármily egyszerűnek látszott is, e mód szerint a népszámlálás munkája, még sem lett egyöntetű, sőt a számláló lapok kitöltésénél is már községeinket az ügynökök eltérte egymástól. Az egész munka lelkiismeretes összeállítása a szolgabíróságoknál sok időt és fáradságot vesz igénybe, melyet mindenesetre könnyebbserlővé és mégis czélszerűvé könnyen tehettek volna az intéző kezek.

Örömmel jelezhetem az „Erdővidéki bányaegylet“ sikeres előhaladását az üzlet terén. A mult év végén december havában 500 vagonon köszén szállitattott a közepi barna közsénbányából Romániába. Ez évben havonként ismét 250 vagon fog ugyanoda szállitattni. A bányaegylet részvényei ma tehát értékökben megkészeződnek; vidéktünk pénzforgalma is ezzel óriásilag nő, mert a munkás kéz alkalmazást kap, s a termelő közönség több fogyasztóhoz jut.

Mit szólnak ehaz azon kis hűdek, kik gunymosolyalva nézték a kezdet nehézségeit, s legvárának nézték a bányaerveleteket, melyeket kezdetben kellett nagy költséggel végezni. A bányaegylet — mindenesetre — igen sokat köszönhet igazgatója Greguss Jánosnak, ki a kártartó munkával, az egylet körülí takaréknassággal, jönni fog és jönni kell jelezőval haladott előre, ismervé ama nagy férfiú parancs-ként hangzó tanácsát „Keletra Magyar.“ Igaznak marad mindig, hogy erős kezekben a gyenének látzó ügy is felvirágzik, s a kártartás nagy akadályokat le tud győzni.

(Vége köv.)

KÖZEGÉSZSÉGÜGY.

A vízvezetés, csatornázás, illetve talajszáritás, az emésztet és hulladékok (szemét, mosóvíz, esővíz stb) kezelésének kérdéséhez Kolozsvárt.

(Folytatás.)

Nem is lehetett most egyelőre czélm végleges adatokkal szolgálni, hanem csupán tájékozást szándékozm nyújtani a költségek mekkoraságára nézve.

A rendelkezésemre állott adatok alapján megejtett számításaim szerint egy talámt, miszerint a fő csőnek 20 centiméter belátmérőjűnek kell lennie. Vagy megelehet, hogy a pontosabb vizsgálódások inkább alkalmai fogják 35 centimeter átmérőjű főcső alkalmazását, mely mintegy 2000 forint több kiadást okozna ugyan, de kevésbé kitéve a romlásnak, mégis biztosabban szállítaná a kívánt víz mennyiséget.

A főcsőből ágaznának el a kisebb átmérőjű csövek a város hosszában, utcák szerint; ugymint először a kül-mosostor és kül-szénuteza hosszában, azután a főtőren át, magyar és közeputczákon végig le.

E másodrendű csövek bocsatának ki magukból a harmadrendű, még kisebb átmérőjű csöveket, melyek egyszerűmind kiegészítőek és befejezőek az ugynevezhető közhálózatot. Mely mind ellátva a közhelyeken alkalmazandó kifolyásokat, melyek az ivó és házi használatra szánt vizet adnak; továbbá azon kifolyókat, melyek egyelőre az utcák kimosására, majdan pedig az építendő földalatti köcsatornák tisztítására szükséges vizet szolgáltatnak.

A még később bizonyynyal átalakítandó szűkegszékhez vezető, valamint egyéb, házi magánhasználatra szolgáló vezetékek nincsenek jelen számításokba befolgaltva. Az ilyeneket ugyanis a lakosság totizására czélszerű bizni, melyek költségei a vállalatot magát nem fogják

terhelni, hanem az egyszer bevezetéseket épen úgy, a mint a gázvezetékénél szokásban van.

Nunc venio ad fortissimum virum, mely az annyi előszeretettel fölkarolt, annyi ügybuzgalommal tárgyalt, oly melegen ajánlott s olyan nagyzerült példával mint a bései, megkedveltemni igyekezett ügyet elődázhatja — értem a pénzt! Nem csekély az összeg, mely szükségesnek látszik egy minden tekintetben megfelelő vízvezeték előállítására, de nem is olyan nagy, hogy azt erős akaratral s okos számításal Kolozsvár meg ne bírja.

Dr. Salamon.

(Folytatás köv.)

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara közgyűlése.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara 1. évi január 28-án tartott közgyűlésének tárgyaitól a következőket említi ki:

A kamarai tagok megbízatásának öt évi cycusa ez évben lejárván, a keresk. miniszter ur elrendelte az új választásokat, a mit a gyűlés tudásul vett s utasította az irodát, hogy a szükséges előmunkákat tegye meg.

Naszód közsege folyamodott a m. kormányhoz, hogy egy vásártér megvétele céljából, a vásárra hajtott minden darabmarha után 3 krnyi vásárvámot szedhesse. A kamarának e helypénz szedése ellen nincs kifogása, de óhajtaná, hogy a város a szabályrendeletben említse meg a telek-vételárát s ehhez legyen arányosítva a vásárvám, még pedig oly módon, hogy a vételár fedezése több évre terjedő vámdíjjal (1—2 kr.) történjék.

A keresk. miniszter ur a kamara fölterjesztése következtében a helybeli felsőbb keresk. iskola fölserelésére 1000 forintot kegyeskedett utalványozni, a gyűlés e hathatós gyámolításért forró köszönetét nyilvánítja.

A miskolci kamara elhatározta, hogy a törvényhatósági bizottságok tagjai választásánál befolyásolják fog gyakorolni kijelölés és más uton a kereskedelem és ipar képviselőinek az eddiginél nagyobb számában leendő választására s hasonló intézkedésre bírta fel a társamarkát. A gyűlés a kitűzött czélt maga is óhajtanónak tartja a nélkül, hogy annak elérésére a kamara részéről egyenes befolyást gyakorolni kívánna.

A kaszai kamara a helyt lakó kereskedők és iparosok érdekeinek védelmére szükségesnek véli a heti vásárok forgalmát csak a helyi kereskedőkre szorítni s onnan az idegen kereskedőket és iparosokat kirekesztetni. Kérdést is intézett a miniszteriumhoz, hogy ily irányban kérésnek volna-e sikere? A gyűlés a társamarkát átiratát egyszerűen tudásul venni határozta, miután az ipartörvény 32. §-e ellenkező határozatával egyetért.

A pozsonyi kamara feliratot intézett a miniszteriumhoz az iránt, hogy a külföldre utazó kereskedők és iparosok segédkeztől né követelések a hadmentességi díjnak lefizetése egyszerre a még hátralévő 10—12, hanem csak 1 évre, s az illő e díjt utólevé meghosszabbítások ismételtel fizethesse. A gyűlés a társamarkától felhozott indokolást helyesnek tartja, s maga részéről hozzászól, hogy ha az ily ifjak csak az említett föltétel alatt nyerhetnek utazási engedélyt, tartatléhatatló, hogy a székelő kívándorlás remcsak nagyobb lesz, de az utólevél nélkül ki-szűkölt ifjaknak a visszatérhetése is meg lesz nehezítve s véglegesen kiűn maradnak. A feliratot pártolja a gyűlés.

Az aradi kamara kérvényét az országgyűléshez a bányatörvény módosításáról szóló törvényjavaslat némely pontja ellen a kamara is alapusan indokoltan találta s még egyfelől örömmel tapasztalta, hogy a pénzügyi bizottságban e kérvény legtöbb pontja értelmében a törvényjavaslat módosítva lön, sajnoslatát fejezi ki a felett, hogy az ily s ehhez hasonló törvényjavaslatok oly későn jutnak a közönség tudomására, hogy tárgyalásuk s törvényerőre emelkedésük előtt kellőleg meg sem vitathatók.

A kereskedelmi titkárok intézményének fenntartása vagy módosítása ügyében a miniszteriumtól e kamarához intézett felhívás következtében a kiküldött bizottság véleményének meghallgatása után a gyűlés elhatározta, hogy ez intézmény alkalmazásának esetleges akadályait nem tartja oly lényegesnek, hogy miatituk az intézményt egészen vagy részben elvetni kellene.

A kir. államvasutak helybeli üzletvezetésének már életbe léptetett azon intézkedését, hogy saját távirádi huzalán a vonatkeszvényeket a városba sürgönyöztetni s az egy óránál nagyobb késedelmest a helybeli rendőrséghez tudósítást küld, a mely a közönség használatára nyilvánosan kifüggesztetik, — a gyűlés azon határozattal veszt tudomást, hogy az üzletvezetésnek ez előzékenységeért átiratilag köszönetét nyilvánítja.

Alelnök Benigni S. jelentése következtében a kamara a kir. államvasutak igazgatóságánál panaszt emel az iránt, hogy a bizott marha-szállítványokat Bécsbe itt szerdán kell felad-

ni, s csak vasárnap délután érkeznek Bécsbe, tehát öt napig vannak uton s a mostanihoz hasonló nagy hidegben nemcsak sokat vesztenek súlyukból, de megtörtént az utolsó szállítmány, hogy egy ökör meg is fagyott. Ha ezelőtt lehetséges volt a portéka felrakott szállítmány, a hétfői vásárra Bécsbe megérkeznie, most még kevésbé lehetlen, miután egész Budapestig az állami pályán szállítható.

Gr. Schweinitz Gyula előadása folytán a gyűlés feliratot intéz a miniszter urhoz, arra figyelmeztetve, hogy míg itt a gyáraknak adandó kedvezményről foly a vita, a szomszéd Románia az erdélyi ügygyárosok egyikének a tulso hárszázen ingyen telket és több évi adómentességet adott, a vasutal külön összeköttetést épített és ily módon a vám által is nyűgözött iteni ügygyárak versenyt rendkívül megnövezítette.

Levél a szerkesztőhöz.*)

Tekintetes Szerkesztő ur!

Engedje meg, hogy becses lapjában a „Hitelezők“ czimű kis román vigjáték tegnap esti előadás fölött, mint e szindarab igénytelen fordítója, néhány rövid észrevételt tegyek.

Midőn a román szinirodalom ezen csekély termékét meg akartam ismertetni a kolozsvári nemzeti színház magyar közönségével, ezt azon hitben tettem, hogy általa mind a román, mind a magyar szinirodalomnak talán némi — bárminő jelentékelen, de mégis jó — szolgálatot teszek. A tegnap esti előadás azonban, fájdalom, arról győzött meg engem, s talán másokat is, hogy a „Hitelezők“ színrekerülése voltaképen többet ártott, mint használt az ügynek, melynek pedig csak használni volt czélom. Ennek elgondolása, megvallo, igen nehezemre esik, és csak az vigasztal némileg, hogy tulajdonképi oka, meggyőződésem szerint, nem annyira a vigjátékban, melyet lefordítottam, mint inkább az előadás példatlan elhamarkodásában és gondatlanságában rejlik. Őszintén megvallo, hogy én abban, a mit tegnap este „Hitelezők“ czimen produkáltak a szinpadon, nem Alexandrinak, a jeles román költőnek általam lefordított vigjátékát, hanem annak csak egy rögtönzött parodiáját véltem látni. Nem tudom, miként vélekedett a közönség; a darabot kárhözvittat-e inkább, vagy az előadást? Nem akarom én a darabot sem valami hibátlan remekműnek nyilvánítani, isten menten; de azt bátran merem állítani, hogy gondosabb előadás mellett tetszését is aratott volna, vagy ha valami nagy tetszést nem is, de bizonyára visszatetszést sem szül vala a néző közönségben, mint így. Nem csak Gyenes, hanem a többi szereplők is, majdnem kivétel nélkül, csak úgy „rögtönözve“ játszottak, többnyire csak saját szavaikkal mondták el szerepeiket, eltérve a szövegtől; itt-ott kibagytak egész mondatokat, más helyen meg rögtönöztek oda nem való kifejezéseket a saját fantáziájukból, s az egész darabot úgy elhamarkodták üsz-sze-vissza, hogy alig volt valami értelme. No, már ilyen előadás mellett még a legtükéletesebb remekműnek is okvetlen buknia kell; hát még egy ilyen szerény kis vigjátéknak!

En csak azt mondom, hogy ha ez vigjáték csakugyan oly gyenge és kezdetleges termék lenne, a minőnek az este a közönség előtt bemutatták, hát nem hiszem, hogy az igazgatóság annak idejében elfogadta volna; ha pedig az igazgatóság jónak találta elfogadni, megérdemelte volna, hogy egy kissé több gondot fordítsanak az előadására, ha mindjárt románból van is áttüztetve. Ha még nem voltak vele eléggé elkészltve, vagy egyéb baj jött közbe, balszították volna későbbre.

Fogadja té, szerkesztő ur, legmelyebb tisztelettem kifejezését.

Kolozsvárt, 1881. jan. 29-én.

Dulif Péter.

Adakozás KÉLER ILONA sir emlékére.

Negyedik közlemény.

Bíró Jánosné gyógyszerészné urnő 19. számú gyűjtő ivén.

Kőváry Dezső 1 ft. Szegedy és Puskás 1 ft. Orelli Hugó 1 ft. Papp Miska 30 kr. Papp Miska 30 kr. Demjén László 1 ft. Fejér József 50 kr. Potoczky Otto 40 kr. Duha 50 Nagy József 40 kr. Kohn Lajos 60 kr. Orbán Sándor 50 kr. Beleg Páter 50 kr. Szenkovits Ferencz 1 ft. Fekete Lajos 50 kr. Csillag Mónó 50 kr. Polcz Albert 1 ft. Liptay Endre 30 kr. Stein Gábor 1 ft. Voith Izidor 50 kr. Csiki Testvérek 1 ft. Gamentry János 50 kr. Szatmári Elek 50 kr. Csiki Imre 50 kr. Molnár Józsefné 1 ft. Folly Victor 1 ft. Novák Victor 50 kr. Konya Sándor 1 ft. Hutflesz 2 ft. Ferenczy Károly 60 kr. Beke József 50 Demeter 50 kr. A. B. 50 kr. Biázini Sándor 50 kr. Poszler Gyula 50 kr. A. Kr. 50 kr. M. 30 kr. X. L. 1 ft. Poszler K. Józsefné 50 kr. T. F. J. 50 kr. Eöry Tivadarné 1 ft. Csengery Gyula 1 ft. Valaki 20 kr. Nyári Gyula ur 1 ft. Tamási 50 kr. Keresztosy

*) Közlöljük Dulif ur nyilatkozatát, megjegyezve, hogy mindazt, mit részünköl a „Hitelezők“ meséjéről, s a szereplőkről általában a vigjáték előadásának alkalmából elmondunk: fenntartjuk, s az itt közreadott levél Dulif urnak a gyenge siker fölül való egyéni vélekedésétől okosított.

Pálné 1 ft. Dr. Bartha Jánosné 1 ft. Florián Testvérek 1 ft. Dobál Ilka 1 ft. Hőhu Lipotné 50 kr. X. Y. 20 kr. Bíró János 1 ft. Bth. K. 1 ft. Voith J. 50 Czetz Jánosné 50 kr. Nik Ferencz 1 ft. Nagy Gábor 1 ft. Ebergenyi Gyula 50 kr. Al. 50 kr. N. N. 40 kr. Benel Ferecz ügy. 1 ft. Összesen 42 ft. 50 kr. melyhez a már közös összeget számilva 113 ft. 50 kr. együtt 156 forint.

Bogdán István.

Kivonat a „Budapesti Közlöny“ből

Árverések; Dévai ktr. Özv. Komáromi Györgyné 93542 ftrra becsült piskii ingatlanai 1881. március 7-én 11-ór árvérsen. S.-Szt.-Györgyi ktr. Daczó Ferencz 13664 ftr 66 krra becsült s.-szt.-györgyi ingatlanai 1881. március 2-án. Sz.-Sebesi ktr. Onica Constatin és társai ellen 1881. március 2-án. M. Váshrhelyi. Ktr. Lázár Lajosné Reich Lujza ellen m.-váshrhelyi 2154 ftrra becsült ingatlan 1881. február 24-én. Gyula-órhárvai ktr. Hujocn Gligor és neje 328 ftrra becsült kuttalvi ingatlanát ápril 20-án. Besztercei ktr. Liháló Mária 5493 ftr. 50 krra becsült besztercei ingatlanai március 4-én. Csődök N.-Szebeni ktr. Paukievics Kajos n.-szebeni szabó ellen. Dévai ktr. Özv. Goró Lajosné Lukács Czeozilia ellen. Pál y á z a t o k. Kolozsvári kir. katasteri kerület több becsült járásában potbiztosítási állomásokra. Pályázati határidő 4 hét.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. jan. 29.

— **A Hivatalos lap-ból** A vallás-és közoktatásügyi magyar kir. miniszter, a kolozsvári állami tanítóképezdek igazgató-tanácsába: dr. Csiki Viktor és Felméri Lajos kolozsvári tud. egyetemi tanárokat; továbbá dr. Hintz György győgyezérszt és Molnár Sándor ügyvédet póttagokká nevezte ki.

Helyi hírek.

— **Nemzeti színház.** Szombaton félig telt ház előtt „Lea gróf“-né Szacsvainé asszony-nal a czimszerapben. A hatásos helyzetekben bővelkedő darabban elég alkalmuk volt a szereplőknek érvényesíteni szavalló képességtüket. A hosszadalmasan írott törvényszéki jelenetben Szacsvai igen szépen mondta el a védbeszédet, melegen és erővel; s az ügyvéd szerepéből általában, ki a modern eszmék alapján vádolja a társadalmat előítéleteiért, rokonszenves alakot teremtet. Szacsvainé asszonynak utolsó jelenete sikerült leginkább. Mikor a sokat tűzött nőből végre kitör, addig elfojtott egész keserűsége, s gúnnya gúnnyal, lenézésre megvetéssel felel — szépen szavalt, bárha hangja fátyolozott volt. A közönség e jelenetre tapsban tört ki. Borowszky k. a. nem balad. Ma ugyan olyan morosoran kapkodja a fejét, hangjából ma is olyan keveset használ fel, olyan idegenül, fölé bántik kezeivel, s tartásából épen anyira hiányzik a kecs a könynyűség, mint mikor először lépett fel nálunk. Őhajtanok már vagy egy sikerét is konstatalni.

— **Vasárnap a „Czigány“** Rózi szerepében Fáy kisasszonnyal. E helyen csupán egy két kisebb dologról teszünk szót, más rovatunkban lévén méltatva Fáy kisasszony kiváló alakítása. Lehetetlen elhallgatnunk azon tény, hogy a művezetőség éhetetlensége miatt, ma ifj. Szilágyinak ismét alkalmat adott az esetenkedésre. A míg a szin egyik részén a szegény öreg cigány, haza került rajkójának megérkezte felett örül, a míg Peti dühöng a legény ellen ki megcsalta az ő lugát, addig Szilágyi ur a szin más felén sepergette a szobát, guzsalyt hozott be, szálalt sodort belőle, kötözgette a pipáját, fordítva vette fel a kabátját s kacagattatta a karzatot — tönkre tevén teljesen azon jelenet drámai hatását. A művezetőséget okoljuk e hibáért annyival is inkább mert a Czigánynak multkori előadása alkalmából ép e helyen volt alkalmunk a visszaélésre felhívni a figyelmét. Vagy nincs elég ereje a hasonló izetlen rendetlenkedések megfékezésére, vagy nincs akarata. Mindkét esetben megrovandó. Ha a művezető urnak eshetikai érzéke nem mondja, hogy az ily bohózkodások nem valók a jelzett helyzethez, nem valók a kivált a kolozsvári szinpadon, vagy ha nincs elég bátalma, hogy jövőre nézve gátján álljon az esztétiknek — mindegyik esetben olyan helyet foglal el, a melyhez nincs elég ereje. — A darab előadásáról egyebet nem mondhatunk, mint a mit multkor moadtunk el. A közönség teljesen megtöltötte a színházat.

— **Kitüntetés.** Városunk köztisztelőt és szeretetben álló polgárát Cseh Lajos osztálytanácsos és bányaigazgatót a királyi kegyelem 41 évet meghaladó „hlt, buzgó és sikeres szolgálatának elismeréséül“ kitüntetésben részesítette. Mint a hivatalos lap mai száma közli, Cseh Lajos ur nyugalmaztatása alkalmából a harmadosztályú vaskorona renddel díszítettett fel. Midőn mi is kifejeztük örömtünket e kitüntetés felett, mely a legderékabbak egyikének jutott, azon óhajásunknak adunk kifejezést, hogy hosszideig viselhesse Cseh Lajos ur a legfelsőbb kéz által egy hosszú szolgálati idő hiven teljesített munkájáért nyújtott ez elismerést.

— **Gabányi Árpád** népszínművéről a „Sohona“-ról a budapesti sajtó nem a legkedvezőbben nyilatkozik. Egy pár alakot, például a babonáskodó vén leányt és ékes beszédű Piczula Mátyás a falu eszmádjának humorral rajzolt s jól játszott alakját — dicsérlettel említik meg — de különben hiányosnak mondják a kompozíciót, felhasználásának a kínálózó helyzetet-

kot s érdesnek és nyersnek a kidolgozást. A darabhoz irt zenétfeladás dis illetoleg harmoniába elégyednek, a tisztelt reporter urak. Az egyik rosznak, reminiscenciákból állónak, laposnak mondja — a másik jónak, érdekesnek, eredetinek, hatást keltőnek. Nagyon rosznak kell annak a muzsikának lennie ha annyi benne a dissonancia a mennyi van a róla írott kritikákban. Csak szép dolog is a tudás, s a tudás alapján való egyetértés!

— **Szepesti Lajos** biztosítási tükár és a zsoboki márvány gyár tulajdonosa tegnap tartotta a legszorosabb családi körben menyegzőjét a bájos Gajgáz Katával. Szerenben kíváncsatunk fejeztük ki mi is e helyen.

— **A helybeli kereskedelmi kör** (polgári társalkodó) legközelebbi közgyűlésén ejtette meg a tisztújítást is. Elnökké, mint lapunkban már említve volt, közfelkialltással Sigmund Dezső, alelnökké Bogdán István, pénztárnokká Tucsek József, gazdává Molnár József, tükárrá Jámor Gyula, könyvtárnokká: Szarvadi Károly, jogtanácsossá: ügyvéd: Ferenczi Miklós, választmányi tagokká: Kibédi Biásini Sándor, Schwarcz József, Dorgó László, Medgyesi József, Nyegrutz Tivadar, Stanczinger Gusztáv, Vécsei Sámuel, Lukács Ferencz. Boér Sándor, Csiky Imre, Fischer Vilmos, és Valentini Adolf választattak meg. Ugyane gyűlésen kellemes tudásul vették el a választmányynak s alelnöknek jelentéseit, melyekben a kör emelkedése s vagyoni állapotának javulása jelezttetett, levén a körnek a mult évben 1934 ftr bevételre 1552 ftr kiadása s így 382 ftr pénztári maradéka. Jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott továbbá e közgyűlés alelnök Bogdán Istvánnak a kör érdekében kifejtett fáradszatlan tevékenységeért; az övé az érdem, hogy a kör oly szép eredményekre jogosított emelkedésnek indult; köszönetét fejezte ki továbbá Ábrahám Antal ügyvédnek, ki 7 éven át teljesíté a kör titkári tisztét.

— **Új doktor.** Tucsas János és Deminszky Jagelló, kik az orvostudori szigorlatokat kitűnő eredménnyel állottak ki, szombaton délben avattattak fel egyetemünkön orvos-tudorokká. Ugyan ekkor avatattott fel Baczoni Lajos Sárospatakról államtudorrá.

— **Városunk** orvosi karai igen súlyos csapás érte: Dr. Gyergyai Árpád, az ifjabb orvosi nemzedék e kitűnő tagja szombaton este a rohamos tüdőlob áldozata lön. Dr. Gyergyai Árpád egyike volt legelőküsmertesebb gyakorló orvosainknak s e mellett tudományosan is foglalkozott szakmájával, a helyi orvos-természettudományi társulat szakülésein ismételve tartott felolvasásokat s a társulati szakköznyben több értekezése jelent meg, orvostan történetéből pedig épen most van sajtó alatt egy nagyobb dolgozata. Mag súlyosabbá teszi a váratlan csapást, hogy az „Elköltözött“ fiatal özvegyet hagy maga után, ki kék két éve élte vele a legboldogab családi életet. Enyhítse a közrészvét a lesújtott özvegy oly méltó bánatát. Az elhunyt családi gyszajtelentése így hangzik: Wieland Ágnes, már özvegy Dr. Gyergyai Árpádné a maga, az elhunyt édes anyja: Özvegy Árkosi Lajosné Gyergyai Borbára, ennek gyermekei: Árkosi Fáni, Schilling Ottóné, férjével s gyermekeikkel, Árkosi Gyula és Lajos; nagyanyja: özvegy Gyergyai Ferenczné Bartha Zsuzsánna; saját édes anyja: özvegy Wieland „Ödönne Ejszaki Mária: testvérei: Wieland Aranka Ejszaki Károlyné, férjével s gyermekeikkel, Wieland Ilon Bokros Elekné, férjével s gyermekeivel, Wieland Sarolta Tolnay Samuné, férjével; továbbá Gyergyai Klára özvegy Sándor Istvánné gyermekeivel, Gyergyai Róza özvegy Fehér Mártonné, leányával s ennek családjával, Gyergyai Anna Ferencz Józsefné, férjével s gyermekeikkel; valamint a közelebbi és távolabbi rokonok nevében a legmelyebb fájdalommal jelenti, hogy megsirathatatlan férje, az illeték forrón szeretett fii, testvére, unokája, veje, sógora és rokona Kis solymosi Gyergyai Árpád, orvos tudor, a m. kir. államvasutak pályatorosa, életének 46-ik boldog házasságának 3-ik évében, folyó évi januárus 29-én esvélő 5 s 1/2 óraker, alig egy hétig tartott rohamos tüdőlob következtében, szereteteinek örök gyászára, megszűnt élni. A nemes léleknek árnyéka: az elhunytak földi része f. évi januárus 31-én déttán 4 óraker fog belső-szenetuzai 8. számú szállásáról, koporsója mellett tartandó ima után a köztemetői végnugalomra elhelyeztetni. Béke porain! — Áldás emléken!

Hazai hírek.

— **Az erdővidéki** bánya-egylet, mint a napokban említettük is, a románai vasutakkal közszénzállításra nézve szerződést kötött. Mint egy ma kapott tudósításból értesültünk, ez évre akkora mennyiség szükséges, hogy daczára a felhalmozott nagy készletnek, daczára a megfizetett munkának, aligha tud a baróthi közszén-telep annyit produkálni, a mennyi elég lenne a belföldi kereslethez is. Romániába a Ceila ferate Romano-vasutal 600,000, a Ploest-Predel vasutal 120,000 mázsa szénre kötöttett szerződés, s ezeken kívül alapos kilátások vannak, hogy Romániába ez évben nagyobb mennyiséget fognak szállíthatni. A mult Deczember havában egyedül az első erd. vonat részére 100,000 mázsa szállított, s a magy. államvasut kénytelen

volt, hogy a szükséges kocikkal elláthassa magát az éjszaki vonalról és a Tiszavidékről hozatni waggonokat. Ez örvendetes lendülettel reménylhetőleg végkép virágzásba hozatik a baróthi közszénbánya, mit mi is a legmelegebben óhajtunk.

— **A népszámlálás** Kolozsmegyében a következő eredményeyel fejeztetett be. A megye egész területén találtattott összesen 85,597 lélek és 82,815 nő, összesen 168,412 lélek. A mult népszámláláskor a megye lakossága 177,694 lélek volt; szerint **9282 léleknyi apadás van.** Az eredmény járásonként a következő: a gyalui járásban van 9415 férfi, 9192 nő; a banffihunyadi járásban 17,215 férfi, 16,696 nő; az almási járásban 9272 férfi, 9309 nő; a kolozsvári járásban 20,272 férfi, 18,727 nő; a mocséri járásban 11,056 férfi, 10,919 nő; az örményesi járásban 7482 férfi, 7235 nő; a tekei járásban 8264 férfi, 8170 nő; Kolozs rendezett tanácsu városban 1603 férfi, 1550 nő; Teke r. t. városban 1020 férfi, 1017 nő. Összesen 168,412 lélek. Az egész megye területén van összesen 34,036 lakház. Mocson van 780 férfi, 741 nő; Hidalmason 502 férfi, 539 nő; B.-Hunyadon 1516 férfi, 1623 nő; Gyaluban 1247 férfi, 1279 nő.

— **Városunk** nagy tehetségtű fiának Hegedűs Sándornak beszéde, melyet, mint a pénzügyi bizottság előadója közelebről mondott — s melynek közlését lapunk mai számában kezdjük meg — mint az „Ellenőr írja — a legnagyobb lelkesüléssel fogadtattott a szabadelvű párt által. A kör tagjai Hegedűs Sándort nagy kitüntetéssel, harsogó éljenekkel fogadták fényes beszédéért, mely nemcsak a többség, de az ellenzék elfogulatlan tagjainak véleménye szerint is, újabb parlamentarizmusoklataink között a legkiválóbbak közt foglal helyet. A szabadelvűpárt köre egyszersmind elhatározta, hogy a jeles beszédet a többi hazai nyelvekre is lefordíttatja, hogy így az ország minden ajku polgára is megismerhesse annak tartalmát.

— **Gyaluban** február hó 20-án — mint onnan tudósítanak — az Olvasó-egylet javára az ifjuság zártkörű tánczvigalmat rendez, melyre a meghívók a napokba szétküldetnek. Hisz-szük, hogy ez alkalommal is — mind mindig — sikerült és kedélyes mulatság leend.

— **Farkasok áldozata.** Deési levelezőnk írja: A zord téli napoknak nálunk egy szegény türeges tót esett áldozatul, kit a Marossolymosra vívó uton a vasuti töltés mellett támadták meg f. hó 25-én esti 6—7 óra közt a farkasok s bár az ör rájuk lőtt, azután ő is kénytelen volt menekülni, összemarczangoltak. — A koresolva-egylet bálja, mint farsangunkon az első, február 5-én tartatik meg. — A történelmi-társulat február 2-án d. u. 3 óraker felolvasó és választmányi ülést tart.

— **Görgény Szentimrén** — mint az „Erdélyi Értesítő“ tudatják — e jélen az eddig szokásos medve-vadászatok teljesen kimaradtak, minck oka az, hogy Görgény a királyi ő Fensége számára vadászskatélyá alakíttatik át. Ehez az előkészítletek [nyagban folynak, s rövid idő alatt a bebutorozás is meg fog történni. A m.-vásárhelyiek e hír közletről és meglepően érdeklí, részint mivel Görgény onnan alig pár óra távolságra fekszik, de másfelől, mivel a fenséges vendéghez jövőre sokszor lesz szerencseje a székelő fővárosnak, a mennyiben Görgénybe utaztával Váshrhely ki nem lesz kerülhető.

— **Az „Eötvös-alap“** kolozsvári gyűjtő bizottsága 1881. február hó 2-án B. Eötvös József halála 10 ik évfordulóján a városi „redoute“ termében Eötvös-ünnepélyt rendez, melynek bevetele az eötvös alap javára fordíttatik belépti díjtetszés szerinti. Az ünnepély sorrendje következő: 1) Hymnus, énekl a tanítóképezdei dalkör 2) Elnöki megnyitó beszéd. 3) Br. Eötvös József emlékezete, Hegedűs István tanár úrtól. 4) „Végrendelet“ özvegy Br. Eötvös Józseftől, dallama Beethoven után, énekl a tanítóképezdei önképzőkör. 5) „Bucsu“ Br. Eötvös Józseftől, szavalja: Fangh Antonia k. a. tanító-nőképezdei III. éves növendék. 6) Báró Eötvös József „a falu jegyzője“ czimű regényéről, Dr. Gerenczi Zoltán tanár úrtól. 7) Nászkar, „Báthori Mária“ czimű dalmból Erkel Ferencztől, énekl a tanító-nőképezdei önképzőkör. 8) „A vár és a kunyhó“, Br. Eötvös Józseftől, szavalja Fröhlich Teréz k. a. tanító-nőképezdei III. éves növendék. 9) Szózat, énekl a tanítóképezdei dalkör.

— **Gabányi Árpádtól** a következő felszólítást vettük: Tisztelettel főkértem azon t. gyűjtőt s előfizetőimet, kik „Miska biographiájá“ czimű munkámra gyűjtieni vagy előfizetni sziveskedtek, küldjék be az ívet vagy előfizetési összeget hozzám, hogy eleget tehessek kívánságaiknak, miután az életrajz megjelent. Gabányi, a kolozsvári nemzeti színház tagja.

— **Hagy lapunk van?** A magyarországon ez évben megjelenő lapokról a következő statisztikai kimutatást adja a „Föv. Ujs“. Politikai napilapunk van 23. Politikai hetilap 25. Vegyes tartalmu képes lap 5. Egyházi és iskolai lap 23. Szépirodalmi és vegyes tartalmu lap 20. Humoriztikus lap 4. Szaklap 64. Vidéki lap (nem politikai tartalommal) 78. Hirdetési lap 3. Folyóiratok 97. Vegyes melléklapok 14.

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos: BÉKÉSY KÁROLY.

